

למקומה הראשון, ואין כאן מלאכה שלימה של עקירה הוצאה והנחה (רשב"א).

פֶּאן לְמַעֲלָה מַעֲשֶׂרָה, שאויר רשות הרבים למעלה מעשרה טפחים, נחשב מקום פטור, ואינו חייב על הוצאתו ידו הטעונה מרשות היחיד לשם (רש"י), ואף לכתחילה מותר להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים למעלה מעשרה טפחים (תוס' ד"ה כאן), ויש סוברים שלכתחילה אסור, שמא יבוא לידי חיוב דאורייתא (רשב"א; פמ"ג שמה משב"ד א, ע"פ משמעות לשון רש"י שכתב 'פטור'). ■ להלכה, נחלקו הפוסקים אם מותר לכתחילה להוציא ידו הטעונה מרשות היחיד לרשות הרבים למעלה מעשרה טפחים (ביאה"ל שמה, א), ואם הוציא אפילו במזיד, מותר להחזירה (שו"ע או"ח שמה, א ומשנ"ב, וראה שם בשעה"צ פריטס נוספים).

מִבְעוּד יוֹם דְּאֵי שְׂרִי לִיָּה לֹא אֶתִי לְיָדֵי חַיִּיב חֲטָאת, לְקִנְסוּתָהּ רִבְנָן שלא יחזיר את ידו ויעבור על איסור דרבנן של עשיית מקצת מלאכה, להכניס מרשות הרבים לרשות היחיד ולהניח, אף בלא עקירה (רש"י), וראוי לקנסו, שהיה לו להכניס את ידו לפני שחשך עליו היום (רא"ש).

תְּפֻשׁוּט דְרַב בִּיבִי בַר אֲבִי יִכּוֹר תְּפֻשׁוּט דְלֵאל תְּתִירוּ, שכמו שכתב קנסוהו חכמים שלא יחזיר את ידו, אף שבודאי יבוא לידי איסור דאורייתא, שלא יוכל להחזיק את ידו כל היום כשהיא טעונה פירות ופשוטה לרשות הרבים, כך לענין ספיקו של רב ביבי לא התירו לרדותה, אף שבודאי יבוא לידי חיוב חטאת (תוס' ישנים בת' ראשון). עוד יש לפרש, שכאן אין זה אלא ספק שמא ישליך מיזו ויבוא לידי חיוב חטאת, ומכל מקום יש לפשוט מכאן את ספיקו של רב ביבי, שכאן מעיקר הדין אין איסור להחזיר את ידו, ואילו היו חכמים חוששים שיבוא לידי חיוב חטאת, לא היו מחדשים קנס מיוחד שלא להחזירה, ולאחר שמוכח שלא חששו חכמים שיבוא לידי חיוב חטאת, הוא הדין שלא יתירו איסור קיים של רדיית הפת, אף במקום שבודאי יבוא לידי חיוב דאורייתא (תוס' ישנים בת' שני, ורשב"א).

בְּמִזִּיד קִנְסוּתָהּ רִבְנָן שלא יחזיר את ידו, שאין ודאות שיעבור איסור חטאת, כי יכול לעמוד בעצמו שלא להחזיר את ידו ולא יבוא לידי חיוב חטאת, בשונה מדינו של רב ביבי, שאם לא יתירו לרדותה, יבוא בודאי לידי איסור דאורייתא (רש"י). וקנסוהו בין כשהוציא ידו מבעוד יום ובין שהוציאה משחשיכה (ר"ן בדעת רש"י והרמב"ם), ויש אומרים שלא קנסו אלא כשהוציאה משחשיכה ועבר על איסור בשבת (מאירי).

ויש מפרשים את דברי הגמ' 'במזיד קנסוהו רבנן', כשהוציא ידו מבעוד יום, ובמזיד לא החזירה קודם חשכה, ולא יוכל לבוא לידי חיוב חטאת, וקונסים אותו על שלא החזיר ידו קודם חשיכה, אבל המוציא ידו משחשיכה התירו לו להחזירה, בשביל שלא יבוא לידי חיוב חטאת, וכמסקנת רב ביבי להלן (ד, א) שמוותר לרדות את הפת בשביל שלא יבוא לידי חיוב חטאת (ראה תוס' ד"ה בשוגג, רא"ש בדעת הר"ן; ר"ן).

■ להלכה, הוציא ידו טעונה פירות מרשות היחיד לרשות הרבים, במזיד לאחר שחשיכה, אסור להחזירה [כדעת רש"י והרמב"ם הנ"ל], ויש מתירים להחזירה, בשביל שלא יבוא לידי איסור דאורייתא, שישליכנה מיזו [וכדעת הראשונים הנ"ל] (שו"ע או"ח שמה, א), ואם הוציא ידו מבעוד יום במזיד, לדעה השניה אסור להחזירה (שו"ע שם), ולפי הדעה הראשונה, נחלקו הפוסקים [כמו שהובא לעיל מחלוקת הר"ן בדעת רש"י והמאירי] (ביאה"ל שם).

יְדו שֶׁל אֶדָם אֵינָה לֹא כְרֻשׁוֹת הֶרְבִּים וְלֹא כְרֻשׁוֹת הַיָּחִיד - העומד ברשות אחת, וידו פשוטה לרשות אחרת ומשא בתוכה, ידו לא נחשבת כמנוחת ברשות שגופו עומד בה, והנוטל את המשא מיזו ומניחה ברשות שהיד נמצאת בה, אינו חייב מהתורה (רש"י), וכמו-כן היד הפשוטה לרשות אחרת, אינה נחשבת כרשות שהיד נמצאת בה, ולכן העומד ברשות אחת והוציא ידו טעונה במשא לרשות אחרת, אינו חייב מדאורייתא (רשב"א, ע"פ גרסת ר"ח).

■ להלכה, מלאכה זו של הוצאה, שעומד ברשות אחת ומוציא ידו טעונה במשא לרשות אחרת, יש בה איסור מדרבנן, של עשיית חלק ממלאכת הוצאה, אף שלא הושלמה מלאכת הוצאה, שלא התקיימה הנהגה ברשות האחרת לא על ידו, ולא על ידי אחרים [וזהו מלבד מהאיסור ששינוי במשנה, כשהוא מוציא והושלמה המלאכה על ידי אחרים שהניחוה ברשות האחרת, כמבואר במשנה באופנים השונים שהבעל הבית והעני עשו יחד מלאכה שלימה של עקירה הוצאה והנחה, ואסורים מדרבנן], וכן להיפך אסור לעשות רק הוצאה והנחה, אף כאשר לא נעשתה עקירה כלל, לא על ידו ולא על ידי אחרים (משנ"ב שמו, ד).

יְדו שֶׁל אֶדָם מִחוּ שֶׁתַּעֲשֶׂה כְּכַרְמְלִית - העומד ברשות היחיד והוציא ידו טעונה לרשות הרבים, האם ידו הפשוטה לרשות הרבים נחשבת ככרמלית משום קנס, לענין שלא יוכל להחזירה לרשות שעומד בה (רש"י), שהרי עשה איסור כשהוציא את ידו טעונה לחוץ משחשיכה (רש"י; שעה"צ שמו, ה, וכמבואר לעיל בסמוך בשמו).

וכן הספק במקרה הפוך, שעומד ברשות הרבים וידו פשוטה לרשות היחיד (ריטב"א; ראש יוסף ע"פ משמעות לשון רש"י), ויש סוברים שבאופן זה, ודאי שידו הפשוטה לרשות היחיד לא תיחשב ככרמלית, שרשות היחיד עולה עד לרקיע (רשב"א) ואין רשות היחיד יכולה להפוך להיות לכרמלית (ראה ראש יוסף).

מִי קִנְסוּתָהּ רִבְנָן - האם קנסו רבנן שידו תהא נחשבת ככרמלית משום קנס, וכיון שמשום קנס ראו חכמים להגדיר את ידו ככרמלית, לא חילקו בתקנתם, ולעולם נחשבת ככרמלית, גם כשלא עבר איסור שראוי לקנסו, כגון שהוציאה מבעוד יום, או בשוגג (תוס' ד"ה מי תוס' רא"ש), ולהלן בגמ' יש צד נוסף, שיתכן שיאסרו רבנן להכניס את ידו אף שלא הגדירו את היד ככרמלית, ואיסור זה שייך רק במקום שעשה איסור ששייך לקנסו עליו (רש"י להלן; תוס' רא"ש).

לְאִתְּהוּרֵי לְגַבְיָה - שקנסוהו חכמים לענין שלא יחזיר את ידו, אבל לענין דינים אחרים, ודאי שידו הפשוטה לרשות הרבים אינה נחשבת ככרמלית, והעומד ברשות היחיד מותר לטלטל חפצים ברשות הרבים בתוך ארבע אמות (תוס' ד"ה מהו; רשב"א).

וכן לענין להקל, בודאי שאין ידו הפשוטה למקום אחר נחשבת ככרמלית, ולכן בעל הבית העומד ברשות היחיד ועוקר ומוציא ידו טעונה לרשות הרבים ומניח ברשות הרבים, חייב מהתורה, כמבואר במשנה, ואין אומרים שידו נחשבת ככרמלית, והוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך כרמלית שאיסורו רק מדרבנן (מאירי).

או לא החשיבו את ידו ככרמלית ומותר לו להחזירה לרשות שעומד בה, אבל לאדם העומד ברשות הרבים אסור ליטול את האוכלים והמשקים שהוציא העומד ברשות היחיד, שנמצא ששניהם יחד עשו מלאכה שלימה של עקירה הוצאה והנחה, וכדרך ששינוי במשנה, וכל ספיקו של אביי כשמחזיר את ידו